

8337 - вовк в овечій шкурі: не допустити ухвалення законопроекту!

До порядку денного роботи парламенту на тижні з 13 до 17 травня внесений законопроект №8337 "Про внесення змін до Закону України "Про боротьбу з тероризмом" (щодо основ соціального захисту заручників)".

Змушені вкотре констатувати, що цей популістський законопроект тільки імітує захист усіх категорій заручників Кремля, а насправді - не захищає ані політв'язнів, ані військовополонених чи цивільних заручників, ані їхні родини протягом всього періоду незаконного утримання Кремлем українських громадян.

Після годинних нарад у Верховній Раді, численних публічних заяв, десятків листів від родин заручників, правозахисників та громадських організацій - депутати Верховної Ради, які обіцяли прислухатися до думки родин заручників - діють всупереч власним обіцянкам та виносять на голосування законопроект №8337, що матиме деструктивні наслідки.

З усіх зареєстрованих у парламенті документів, спрямованих на вирішення питання щодо правового статусу незаконно утримуваних Кремлем українських громадян, 8337 - найгірший і навіть небезпечний.

8337 - це вовк в овечій шкурі, який під виглядом вирішення проблеми може позбавити родини ув'язнених базової державної підтримки, і абсолютно точно не вирішить поточних проблем.

Ми провели незліченну кількість зустрічей із ініціаторами законопроектів, бували на багатьох засіданнях парламентських комітетів, говорили про це на багатьох ефірах, проводили прес-конференції і круглі столи.

Зокрема, у лютому 2019 року відбулася нарада за участі представників Першої заступниці голови ВРУ Ірини Геращенко, представників Комітету ВРУ з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин та Комітету з питань національної безпеки і оборони, під час якої представникам родин заручників та правозахисникам було обіцяно прислухатися до позиції про неприпустимість підтримки законопроекту 8337. Натомість була узгоджена підтримка всіма учасниками законопроекту №8205 ("Про правовий статус і соціальні гарантії осіб, які незаконно позбавлені волі, заручники, або засуджені на тимчасово окупованих територіях України та за її межами") з умовою доопрацювання перед другим читанням. Але досягнутих домовленостей не було дотримано. Нас знову ввели в оману.

Голова Верховної Ради України Андрій Парубій, Перша заступниця голови парламенту Ірина Геращенко, голови парламентських фракцій проінформовані про ризики законопроекту 8337. З Іриною Геращенко неодноразово проводилися зустрічі, Андрію Парубію було направлено звернення від низки громадських організацій. Попри все це, одіозний законопроект 8337 опиняється в переліку тих, які будуть винесені на голосування.

Права та інтереси заручників - а це в загальній кількості щонайменше 250 осіб - та членів їх родин - демонстративно проігноровані.

У зв'язку із цим, ми закликаємо

1. Керівників парламентських фракцій і груп, народних депутатів, які братимуть участь у погоджувальній нараді у понеділок 13 травня, - звернути увагу на позицію родин незаконно утримуваних осіб та громадських організацій та виключити з порядку денного законопроект 8337.
2. Якщо законопроект 8337 все ж таки буде винесений на голосування, закликаємо народних депутатів усіх фракцій не звертати увагу на популістичну риторику тих парламентарів, які просувають цей недолугий документ, та проголосувати ПРОТИ його ухвалення.
3. Закликаємо також народних депутатів підтримати в першому читанні законопроект 8205.

Нагадаємо про кілька ключових наших зауважень до законопроекту 8337.

1. У законопроекті йдеться про зміни до Закону України "Про боротьбу із тероризмом". У зв'язку із цим, нагадуємо, що АТО в Україні офіційно припинена. Окрім того, це фактично означає, що питання соціального захисту громадян України, які незаконно з політичних мотивів утримуються в окупованому Криму та Російській Федерації, та перебувають під ефективним контролем останньої, - *залишається під питанням*. Серед них - *Олег Сенцов, Олександр Кольченко, Володимир Балух, Емір-Усеїн Куку, Сейран Салієв, Євген Панов* та інші.

2. Запропонована законопроектом *процедура надання статусу* особи, яка підпадатиме під дію Закону, *є неприйнятною*. Покладання на СБУ функції визначення, хто з осіб може отримати статус заручника, суперечить законодавству України (зокрема ЗУ "Про Службу безпеки України") та міжнародним нормам. До того ж, у самому законопроекті містяться положення, що суперечать одне одному. Наприклад, у різних статтях викладені різні механізми ухвалення рішення про визнання особи такою, яка підпадає під дію законопроекту: в одному випадку - "з моменту визнання її потерпілою від злочинів, передбачених статтями 146, 147, 349, 349-1 ККУ", в іншому - "на підставі перевірки інформації про незаконне позбавлення волі Службою безпеки України шляхом надання довідки про незаконне позбавлення волі". Зауважимо, що ні перший варіант, ні другий, на наш погляд, не є прийнятними.

3. Абсурдним є положення, що передбачає можливість звернення за отриманням посвідчення та відповідно допомоги "за місцем реєстрації", в той час як більшість із незаконно позбавлених волі осіб мають реєстрацію на тимчасово окупованих територіях.

4. Проект Закону передбачає, що соціальна допомога надається заручникам тільки після їхнього звільнення. При цьому, жодної підтримки родин заручників чи підтримки заручників саме в той момент коли її потребують найбільше - протягом їхнього перебування у неволі - законопроект не передбачає.

5. Законопроект ставить за мету врегулювати питання соціального захисту заручників. При цьому *визначення* того, хто такі заручники, є *дуже широким і нечітким*. Жодних критеріїв щодо того, хто може/має вважатися заручником (особливо в контексті збройної агресії Російської Федерації) - не встановлено. Таким чином, ухвалення законопроекту 8337 може створити ситуацію, коли під його дію потраплять всі громадяни України, які утримуються в місцях позбавлення волі на тимчасово окупованих територіях, серед яких тільки окремі особи можуть вважатися такими, що переслідуються за політичними мотивами, в той час як, згідно із чинним законодавством України, всі вони є незаконно утримуваними, адже позбавлені волі на тимчасово окупованих територіях. Таким чином, цей закон, у разі його ухвалення, створить додаткове, необґрунтоване і *дуже суттєве навантаження на бюджет*.

Об'єднання родин політв'язнів Кремля
Медійна Ініціатива за права людини
Ukrainian Legal Advisory Group
Кримська правозахисна група
Українська Гельсінська спілка з прав людини
Всеукраїнська правозахисна організація "Юридична Сотня"
Крим SOS
Центр прав людини «Зміна»